

554 TRIBUTUM ANNUUM.

componat Corpus, cuius quilibet privatus est pars, ut subsistat, necesse est ut quisque pro virili conferat ad ejus conservationem, onera & expensas, bonum commune Corporis hujus spectantia: ut bellum; ad victum & cultum familiæ Principis necessaria: Legationes: solutio omnium Ministrorum publicorum: Via regia: Navigatio maritima, conservatio Pontium & Molium fluminum, aliae hujusmodi.

Hæc Tributa sunt varia: sed hic agitur de iis, quæ dicuntur Tributa annua, quæ usu recipiuntur in plerisque Regni Provinciis.

Dividitur Tributum annum in Capitale, & Reale.

Prius est illud, quod quisque solvit ex omnibus rebus, tum mobilibus, cum immobilibus, & ex industria: quod Lex vocat Tributum capitis (a).

Posterior exigitur ex quotis partibus, quarum hæc res attingit immobiles, illa vero res industria partas, quarum fit quandoque unica quota pars.

Insuper, aliud est Tributum annum, quod proprio est Tributi augmentum: Latine dicitur Tributi accessio. Henricus II. illud constituit, ut augeret militum stipendium.

Alia Tributa, exacta in quibus versantur vinum, sal, annonæ aut merces, tempore quo hoc tributum solvendum est, dicuntur Subsidia, Portoria, Salaria, Vectigalia, mercium evectus &c.

Tributa Realia fundorum usu recipiebantur apud Romanos: Qui agrum in alia civitate habet, ait Lex (b) in ea civitate profiteri debet in qua ager est, agri enim tributum in eam civitatem debet levare, in cuius territorio possidetur. Alia tributa exigebantur etiam ut apud Leges est fides.

Omnia hæc Tributa sunt necessaria & aqua ex se, cum Jesus Christus dixerit ipse Principi ea esse solvenda: Redde ergo que sunt Cesari, Cesari & Apostolus dicit, teneri conscientia. Quapropter fraudantes ea iniustiam admittunt, quam dicunt crimen Leges Romanae: Fraudati vectigalis crimen. Et nostra Edicta puniunt confiscatione aliquæ poenæ auctores hujus fraudis; Polmanus sic eam definit: Penso taxata super rebus in Provinciam ci- nisatum invictis.

Stipendiiorum res ita Principi addicuntur, ut tributum cuivis ali debito anteponatur privato, non speciale habendi privilegium. Fictus semper habetius pignoris, habet Lex: Respublica creditrix omnibus Chirographariis creditoribus prefertur, habet alia Lex.

Plures non subsunt tributo anno: hi quidem sola dignitate: ut Clerici, nobili genere nati: imo plures Ministri, ob munera dignitatem: Illi vero privilegiis privatis, sibi soli quandoque adhaerentibus, & quandoque ad posteros cunibus.

Quædam merces sunt etiam privilegio donatae, hoc est, de quibus nullum exigitur tributum, ut Libri, quædamque aliae a Principe immunes dictæ, sive in quibusdam locis, sive in toto Regno.

Qui plura volent hanc in rem, consulant Domatum de jure publico discentem.

CASUS PRIMUS.

HOMBERTUS & Arnaldus, miseri rustici, tributorum descriptioni aucti impositionis prepositi, Jacobo oppidi ditissimo non ausi sunt imponeare summam, pro rata rerum jure solvendam, sed dimidio minorem, unde ceteri Incolæ superfluo ab ipso solvendo prægravaverunt.

Qua de re queritur. 1. Num peccaverunt. 2. Num, posito peccato, teneantur, conscientia remunerari pro viribus reliquo incolas: Existimant sibi licuisse, abique iniustitia, Jacobo minorem imponere pecuniam summam, ac proinde non teneri ad remunerandos alios Incolas. Prima ratio est, quia coniunctum hujus Sodalitatis, eos eligentis & legantis, mentem esse ut teneantur, pena restitutio, augere tributum Jacobi, ut & quorundam Judicium stipendiiorum, quinque alies solventium, pretio, quo habentur, & metu eos lædendi. Hæc rationes nonne Homerto, & Arnaldo purgandas pares sunt?

runt summam, & antiquo insitunt indici. Quartæ; quia Jacobus ministrus se domicilium fixuram in Provincia vicina, in qua sibi sunt ampla prædia, si eamdem ipse non imponant summam; unde damnum acreceret sodalitatem, quæ portione Tributi anni, quod solvit, prægravaretur. Quintæ; quia compensationi alii Incolis de bitæ, tali faciendum est Jacobo, non vero ipsi, quibus non prodest modica impostio, quibulque damno est ut, & ceteris. Sexta denique: quia, in descriptione Tributi anni agunt, quatenus sodalitatis Legati, quæ non necit Jacobo longe minus, quam par est, imponi tributum, & quia non est coniunctum hujus Sodalitatis, eos eligentis & legantis, mentem esse ut teneantur, pena restitutio, augere tributum Jacobi, ut & quorundam Judicium stipendiiorum, quinque alies solventium, pretio, quo habentur, & metu eos lædendi. Hæc rationes nonne Homerto, & Arnaldo purgandas pares sunt?

R-

TRIBUTUM ANNUUM. 555

RESPONS.

Jacobus iis minabatur, esset iniqua, iis erat factus flagitandi auxilium Ministrorum Judicum, qui tenentur ex officio quibuslibet petentibus, & dignis illud concedere.

Ad exemplum antecessorum in munere imponendis, qui minorem, quam par erat, imponerunt summam Jacobo aut aliis divitibus, non erat iis componendum: quum ante actum aperie adversari jure naturæ, & Legi Principis, intercedenti manifestissime quibuslibet Præpositis tributis describendis reliquæ Ministrorum impositione prædictis favere divitibus detimento pauperum.

Minis, quibus Jacobus seu Parœcia emigraturum dixit, si major imponeretur tributum quam prius, opponendum est. 2. Hoc forsitan non eventurum.

Nam licet id Jacobus sit interminatus fortasse ex privatis rationibus aliud domicilium non habebit.

3. Etiam si hoc fieret, præstare non deberent Sodalitati

damnum inde proventurum; quum ipsi non es

sent in culpa, sed e contra partes suas exercentur.

Denique verum est Hombertum, & Arnaldum eff legatos Sodalitatis Incolorum, quatenus describendis tributis præpositos, hanc vero provinciam esse demandata, ut describant duce justitia & nutu Principis, ut observetur jubantis, pena restituendi prægravatis, ut habent omnia Edicta allata. Incausum igitur intendunt Sodalitatem censem, sed a verba mente affectam: nam summo

jure, juxta hanc Juris regulam (b), quod omnes tan- git, debet ab omnibus approbari: par effet ut easfa-

cet certiores deliberatio voluntaria, & unani- mib; ab omnibus Sodalitatis membris subscipta po-

ntificium a pauperibus quorum plurimi interest, ac

ut gratia in deliberatione habita a Jacobo accepta feratur, in cuius gratiam fuerat lata; alias

coniunctum est mentem Sodalitatis confentire jufo Principis, & justitie regulis, vetantis a di-

vitibus in pauperes declinare. Adde Edictum an-

no 1614, prohibens ne faveat consentienti ipsi a So-

dalitate Incolorum pari in causa prædicto.

Concludamus iterum Hombertum, & Arnal-

dum teneri in solidum restitutio totius damni

quo ceteros affecterunt Incolas, Jacobo negligente,

qui prior tenet.

CASUS II.

GERARDUS, dicitissimus Sanctæ Clare Parœcia-nus, solitus, quindenni ab hinc annis, & plus, solus imponere Tributum, a quovis privato solvendam, unanimi totius Sodalitatis consensu, imperavit nonnullis affinis, & amicis partem dimidio minorem, quam imponenda, & solven- dum erat, & hanc ob causam primus tenet prægravatis restituere dannum, quod ipsi profuit lo- li, & Homberto, & Arnaldo, si iam restituerint, aut postea refutuant, eo deficiente.

Rationes, a Præpositis tributis describendis al- latæ eos coram Deo non purgant iniustitia perpe- trata: quia nunquam licet iniquitatem facere. Præterea amovere poterant mala, quibus intermittabut eos Jacobus, monentes per le, vel per a- lios rei seruire, & judicariæ in provincia. Prefe- cillum, vel Miniflors Regis tributo præpositos,

iniustitia qua afficiuntur miseri Incolæ modica

impositione, ut ei ex officio imperant summa-

m, quam licet valere solvere. Si hoc no-

nuntiari auxilio, non sunt ideo immunes iniqui- tatis in jure naturæ, ac Edicta Mandataque Regum

notistorum illarum.

Periculum solvendi quod debent Jacobo, seque- videndi ejus vexationibus expositos in odium ju-

sticie, quæ ipsi summam imposuerint maiorem, non est ipsi excusat; quum Christiano, iuxta

Evangelium patiendum est cum gaudio justitia cauia, & metu mali temporali nemini valet un- quam favere peccanti. Præterea à vexatio, quam

(K) Reg. 71.

Gregorij IX. dicit, dicenti (l) cum, qui dat in e.

in c. Si culpa

vel injuria irrogata, seu alii irrogantibus open forte

& damno date

tutilli, aut bac imperiis inn, fruicnegligentia evenit.

356 TRIBUTUM ANNUUM.

(a) Lex. Qui sententia est Lex, habens (*a*): Qui occasionem praefiat, damnum foris videtur.
ad leg. Aquil. Jam 1, 9. t. 2.

(b) Nicol. 1. In ea Maturum 20. t. 2. q. 2.
(c) Lex. Sem. per 20. f. de dicas. regulis juri. anti. lib. 50. t. 17.

Dicitur eo matris valenti quo huius duo Collectarii tenerentur, conscientia, Gerardi iniquitati obviare; cumque neglexerint reverentia humana, metu aut alias, conscienter confessisse, ac proinde subiunct penas restitutiois, iuxta hoc Nicolai 1. dictum (*b*): *Potest enim, & consentaneum pars pax confingi.* Ratio est, quia non obstante ne aliis agat in re nostra, quando nostrum est officium, & per nos fiat, ut actionem ratum habentes factum, censemur ei mandare: *Semper qui non prohibet pro se intervenire, mandare creditur;* sed lo si quis rausum habuimus quod gelidum est, obligatus mandati actionem. Ea est Iuris Romani regula (*c*).

CASUS III.

Petrus an. 1712. Tributis describendis Praepositi, & Collectarius in Parocia S. Boneti, cum Joanne, & Ludovico, ac proinde eorum Sociis in describendis tributis anni proximi, egestate pofitum fuit petere Provinciam remotam, in qua messi operari det ut lucretur quo proprium solveret tributum, sequi fulteraret ac familiam per hyemem proximam: ante difecsum mandavit amico, quem probat virum, curam suas sustinendi partes, eo absente, & precepit nequid faciat iniqui. Sed redux accepit plures egenos valde suffici praegravatos, & divitibus summanum imponit suffice longe in more quam par erat; non valuit tamen ad ritore an amicus cum Joanne, & Ludovico contulisset ad hanc iniustitiam: quia, eo reduce, & vita deceaserit. Quia de qua sit num teneantur restitutiois?

RESPONS.

Petrum, absentem tempore, quo descriptio imponendum Tributum rum inquitur erat, ex causa legata ut necessitate videtur queritandi ad sui familiique sustentationem per hyemem, per quam pluribus opera vita non est, dicendum nulla teneat restitutiois, in quafto proposto: quia, ut ait S. Gregorius Magnus (*a*), *Rom. que culpa caret, in danno, vocari non convenit.* Cum quo coincidat hæc Bonifacii VIII. regula (*c*): *Impuniti non debet ei, per quem non sit, si sunt quod per eum perferat faciendum, & hic excusat, eo dignior est, quo mandaverit amico, cuius probitatem habet, per seipsum, curam suas sustinendi partes, & eo absente, & prædenter præcepisse nequid faciat iniqui.* Nam jure coniurare licet amicam suo summa officio, neque particeps iufce iniqua impositionis præfite: quod fat et alleviante conscientie, quam prælens, suo fecisset officio latitatem memorem verbis apensis alii Tributis describendis Praepositi secundum jus, nec præstisit deinceps iniustitiam ab his irrigatam, prout integrer Judex non præstaret quod admisissent alii Juges collegæ, dicentes sententiam iniquam, eis deponit (*f*).

CASUS IV.

Ex usu quindenni abhinc annis, & ultra recepto in Parocia S. Columba, dictum duobus tantis minus solvent tributum, omnesque ezeni valde prægravantur. Dionysius unicus Collectarius habens, qui in vivis erat dennis abhinc annis, querit non teneat ut relata vere genos Incolas, haec iniquitate preffos per annum quo parentes fuit. Tributis describendis Praepositus, & Collectarius?

RESPONS.

Dionysium, in casu proposto non autumamus teneri restitutiois: ratio est, quia perfusum non habet egenos Incolas, annente parente, prægravatos iufce, & de dubio debitori affecto. Iudicium gratum est ferendum, iuxta hanc Juris regulam (*b*): *In obscuris minimum est secundum.* Hancque aliam (*b*): *Si mors in dubio benignior preferenda sunt. Sed infuper licet dubium amovere & concilere parentem suo factum esse officio tempore*

quo tributorum describendorum cura fuit demandata, & iniquitatis tum admisste non fuisse participem: *Qui in alterius locum fuccedunt, haberet Lex* (*c*), *justitia habent causam ignorantie, an id quod poteretur, debetur* (*c*).

CASUS V.

MAXIMINUS, Caudicetus dictissimus, habitans in Oppido vestigali, cui plerique loci Incolæ debent, hi quidem pecuniam aut triticum, mutuo datum, illi vero pensiones annuas, solvit 20. Libras in tributum, licet commode solvatur fit 200. Libras. His Incolæ, tum debitib[us] & ejus ope uteribus, cum aliis, metucentibus ne ejus iram in se concient, non audientibus maiorem imponere summam; etne, tuta conscientia, folvens 20. Libras quovis anno, & nonne tenetur coram Deo maiorem fibi imponere summam, quam jure solvere valet per rata facultatum suarum, poena restituendi prægravatis?

RESPONS.

Videtur, in quafto proposto, Maximinus teneri, in foro conscientia, fibi imponere summam 200. Libram, quam commode solvere valet, nec ipsi imponit tributis describendis Praepositi aut Collectarii, non aut ex rationibus in quafto memoratis, & constat hisce rationibus non motu ei hanc impositum esse summam. Sic tenendum est eum, hac in occasione, solum esse juxta ac rem tuam, tributus aqui fraudandi causa, subducentes, qui tenentur Sodalitatis Incolarum restituere superflua solvendarum. Sic docet Sylvester Mozolinus (*a*): *Quis talis licet exiguntur, si sylo. de inquit, rotis subditis illeto ei destruant, occul. Priei v. car tanto bona sua, vel alteri, & refugere his, qui bella & hosti damno passi sunt, fuis fini communis, fruicentes; aut pauperibus, filiis ignorantium ... si autem licet taliter, cui imponens: circu bona mobilia, vel immobiles occultantes aut fingentes ex minus valere, aut se habere debita, ut ex minus imponatur, sunt falsi. Si igitur occulte bona sua, majoris tributari vitandi causa, tenentur compensare gravatos; quo fundamento excusandus est dives, vix decimam partem summa, jure solvendo; persolvens, sequi liberans a solvendo legitimo tributo, quia eis pauperibus metaendum efficit auctoritas, & malum quo eos afficeret potest.*

CASUS VI.

Sex summi Magistratus urbicula S. Lamberti, assignantes tributa. estimationes, aliaque impositiones, commutariunt a biennio trienniove aut quum morem impendi tributum pecori, ibi copioso, quod maximus prouentus, cum tributo imponendo prædictum solum, quia mutatio est damnissima incolis pauperibus, qui opibus defituti, comparare nequunt equos, nec boves, nec vacas, nec oves; effe utilissima sex his Ministris, pluribusque aliis divitibus pecore quibus pauci sunt fundi. Quæritur hac de re num his Ministris licuerit, conscientia, hanc inservire mutationem, & si non licuerit sine iniustitia, num teneantur compensare pauperes Incolas?

RESPONS.

Ut huius sit difficultati sat, sciendum est an sex Ministri eam inservient mutationem auditorate privata aut legitima. Si auditorate fuerint usi legitima, & sic intenderint Sodalitatis bonum, non sunt damnandi iniustitia, nec proinde cogendi ad aliam compensationem pauperibus Incolis patientibus præstatandam: quia bonum publicum est semper privato ante ponendum. Sed si eum solum iure fuerint usi quo Incolas in eorum fide depo fuerint descriptionem tributi, non licet sis hanc inducere mutationem, quia adversatur Juri Romano, & dispositioni plurium Decretalium Curiarum Supremarum, nisi inservient, monentes & contentiente tota Sodalitate, iuxta regulam (*b*): *In obscuris minimum est secundum.* Hancque aliam (*b*): *Si mors in dubio benignior preferenda sunt. Sed infuper licet dubium amovere & concilere parentem suo factum esse officio tempore*

(c) Reg. 20. de reg. juris ins. t. 2. q. 4.
(d) Lexem. 20. f. de diversis reg. ins. t. 2. q. 4.
(e) Reg. 20. de reg. juris ins. t. 2. q. 4.
(f) Reg. 20. de reg. juris ins. t. 2. q. 4.

TRIBUTUM

qui instituerint, inconfutis Incolis, bona usi fint fide, & intenderint bonum promovere commune; videntur non compellendi ad compensandum laicos, licet cau ipsi profit. Si vero contra hanc inducerint mutationem auditoritate priuata & malafide, intenderent proprium commendum, damno pauperum, quibus non est pecus; aut modicum, dum ipsi est multum; & hac via intenderint se a tributis, antea pecori imponitis, exolvere; non est dubium, quin eo in calu, tenentur compensare eos qui passi sunt, aut patiuntur, five pauperes, five divites. Ea est decisio docti Thelogi, Ethicae peritissimi, cuius decisiones sunt apud omnes (*a*).

CASUS VII.

ALEXANDER, magnam habent autoritatem in Aula, cum obtinuerit a Ministro, ut Parocia Sancti Claudi, cuius est Dominus, solveret 1200. non vero 2400. Libras, ut ante, significavit tributis describendis Praepositi aut Collectarii, qui imputata diminutione, intendisse, ut fui parcerent Villicis, & tenuis imponeret lumen; Quia de re Collectarii, monentibus & conscientibus plerique Incolis, impolverunt cuique villici 30. Libras, gratum testatur animum de gratia, quam Alexander Parocie comparaverat. Certum est tamen cuique Villici, ejusdem gratiae participi, commode sciscire too. Libras perolvare. Tributis describendis Praepositi, an iniustitia affectuerunt reliquos Incolas, qua eos compensare teneantur?

RESPONS.

Cum eodem Thelogi in responso ad precedenter difficultatem laudato respondemus (*b*) Tributis describendis Praepositi & Collectarios Parocie Sancti Claudi, inquietum fecisse, imponendo Villicis Alexandri lumen minor, quam par erat, diminutione non aequivalente diminutioni aliorum Incolarum. Ratio est, quia omnes Regis aut eius Ministri, huic Parocie concedentes 1200. Libras diminuendi tributi, profecto est, ut ditributio heret ex aequo, & potissimum in pauperum gratiam, non vero ut hujus Domini Villicis magis, quam alii prodefet. Collectarii igitur se gesturunt contra mentem Principis & contra ius; ac proinde tenentur, negligente Alexandre ac eius Villicis, refarcire datum, quod prægravatis incubuit. Quod patet ex Decretali Gregorii IX. & Legi in secunda Decisione allata, in qua videtur.

Nec juvat dicere, ut culpa ab his amoveatur Collectarii, eos modicum impoſuisse tributum gratios le Alexandre præbentes; ac egiſe, monentibus & conscientibus pluribus Parocianis: nam beneficij memoria non est recolenda transgressione legam iniustitiae, & inoperi non est, quod repudatur. Atque i. iniustitia, in quafto proposto, est manifesta. 2. Per tributis describendis Praepositi non stabat gratum testari animum Alexandri auditoritate privata, ac sine confusione totius Sodalitatis, præterea pauperiorum Incolarum unanimi, quatenus quorum intererat plurimi, iuxta hanc Juris Canonica regular in decisione precedenti allata (*c*): *Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari.* Teneunt igitur, conscientia, & refarcire danno prægravatis illatum, nisi a ceteris obtineant Incolis ratificationem gratiae Villicis concessae.

Oblerandum est, tamen Collectarii teneri restitutiois, ut refarciat iniusticias in distribuendis tributis commissas, iuxta ordinem in restitutiois levandum; id est, teneat. 1. Negligentibus iis, quibus iniquitas profuit. 2. Post eos, qui minis, aut alia ad id compulerint; & post hos Collectarii. Addimus hanc obligationem in solidum singulos spectare.

CASUS VIII.

Ruffinus, filium suum Francisco, genere nobili orto, collocans; ei constituit speculum prædiuum 2000. Librarum pensionis, & ab eo Epistolam accipit, ex qua advertit solvere re 1500. Libras: & hac arte se eximit a tributo annuo,

TRIBUTUM

ANNUUM.

quod huic prædiū quartæ parti incumbendum erat. 1. Teneunte restituere Incolis loci. 2. Franciscus & Tabellio, qui Epistolam concipit, tenentur ne, eo negligente: Ruffinus defendit se non teneri, quia in multo ære alieno est, & præterea persuasum habet sibi tantum incumbere tributum quantum imponendum & solvendum est: ex quo Franciscus & Tabellio tenuerit le igitur non teneri?

RESPONS.

Ruffinus, dominus prædiū 500 Librarum pensionis, tenetur conscientia, restituere incolis quartam partem tributi anni, quod prædiū 2000. Librarum prouentus imponendum est. Nam æquum non est, ut gaudentis hæc quarta parte subtrahat.

Sodalitati indicationem tributi anni pro rata

(d) Ius. 11. in e. Orl. 2. t. 2. q. 4.

Bonifac. VIII. aliam (*e*): *Lopscletari non debet aliquis cum alterius iniustitia, vel iaduera, quæ de reg. 43. de reg. 20. ita in. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886.*

558 TRIBUTUM ANNUM.

(a) Ed. 1550. Ministrorum nostri, aut nostra honoratissima Matrona & Matri, nostrorum carissimorum Fratrum, nostra carissima Soror, Reginae Marie, nostrarum carissimarum Matr. terterarum Duciarum Ferrarie & Sabaudie, habebeant immunes, si inferuant indici Familiarum & Ordinariorum, famulantur re & merentum stipendia, Officio adnexa, sine fraude, & Thesaurarii scripto testabunt nomine propria manu subscripto. His uitur verbis Carolus IX. eo. Edicto.

(b) Ed. Blesensis, mensis Maii an. 1579. (b). Ministrorum nostre familie, at hic Principes, & Reginae nostre honoratissima Matrona & Matri, nostra carissima & dilectissima Sponsa Reginae, nosstrorum dicitissimum Fratrum & Sororis Duci Andegavensis, Regis & Reginae Navarræ, nostrarum carissimam & dilectissimam Sororum uxori Reginæ Scottie & Yssabellæ, Viduarum Galliarum, non erunt immunes impo- nendorum tributorum, nisi inferuant indicibus Familiarum & Ordinariorum, ad minima stipenda viginti Coronatorum merentium, & ne famulantur, de quibus Thesaurarii scripto testabunt nomine propria manu subscripto, sine fraude, pena in se transferenda.

Declaratio 8. Septembriis 1610. a Parlamento approbata, idem habet his verbis: Posthac ne-

mo nosstrorum Ministeriorum, aliorumque Princi-

pum, & Principiarum gaudeat immunitate tri-

butorum annuum, licet, in album detento-

rum referantur, & inferuant indicibus ad sum-

marie rei tributarie Curiam misis, nisi de trime-

stre, oboendo minus. Et ut amoveantur fra-

des & fallacie olim introducæ ab iis, qui eo lo-

rum finem non Ministrorum quisiverunt, ut gaude-

rent immunitate tributorum annuum, quicquid

familicario vacante, volumus, ut Incolas locorum,

in quibus hujus nominis verbauntur Ministerii,

imponant & impereant ipsi, & aliis subditis

ignobilibus dicta tributa & contributions.

Edictum 1614. idem quoque peribet his ver- bis: (c). Nemo Ministeriorum Familiarium domus

nostre, exterorumque omnium domesticorum

inseritorum & merentium in indicibus ad nostra

supremas rei tributariorum Curias emisis, gavilu-

rus non nostris privilegiis, erit immunitas de collatio-

ne, non nosstrorum tributorum, nisi mercant in dictis

indicibus stipendia ad minimum 60. Librarium;

nisi famulantur, juxta articulam 342. Edictum

Blesensis. Edicti 1634. (d) & Declarationis 20.

Maii 1645, probat 24. Septembri ejusdem anni, eadem est interpretatio.

Hæc omnia Edicta sunt consentanea Edicto Ca-

roli VI. Parlii edito 16. Januarii 1586. quod habet

privilegia communalium domus Regis in

immunitates vestigialium, aliorumque foritut

estum in gratiam stipendium merentium ordina-

tum, & re indici infertorum (e).

Concludimus igitur Antonium, cuius memini-

que sum propositum, non posse immunitatem tri-

buti anni gaudere, & illicite infertum indici,

ad summam rei tributariorum Curiam miso. 1. Quia

ipso acto non famulatur Principi, qui eum desili-

navit. 2. Quia nullum habet stipendium. 3. Quia

ipso esse negavit scriptum testimonium fidum quo

Thesaurarii Principis vero testarum scripto, illam

re famulari & merere stipendia. Adde Principi-

pen, qui hanc concedere gratiam intendit, abu-

furum ea, quam Regis mensest, solis concedere ve-

rus Ministris & Familiaribus, non vero aliis, nomen-

tum præferebuntur; ac proinde hic Princeps

dammum inferret Incolis loci, in quo Antonio sif-

ficere domesticum, & teneretur resarcire, aut injurya af-

ficere domesticum, in cuius locum inique substitueretur Antonius in indicis.

Indicat quæsumus Principi licere quem volet ad-

mittere Domesticum, & familiis immunitam fac-

re, remedem non compendiando. Verum respondemus 1. Principi, eo incau, non esse licitum a fa-

ciencia, ad solvendas 100. Libras, quæ ipi im-

polite erant, quarum immunitatem obtinuerant

follicitationes quorundam amicorum; Quod ob gra-

uitatem alicuius conceditur, non est in ejus dispensum

retorquendum, at Bonifacius VIII. (a).

(b) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(c) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(d) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(e) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(f) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(g) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(h) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(i) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(j) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(k) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(l) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(m) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(n) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(o) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(p) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(q) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(r) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(s) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(t) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(u) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(v) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(w) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(x) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(y) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(z) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(aa) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(bb) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(cc) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(dd) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(ee) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(ff) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(gg) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(hh) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(ii) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(jj) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(kk) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(ll) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(mm) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(nn) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(oo) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(pp) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(qq) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(rr) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(ss) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(tt) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(uu) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(vv) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(ww) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(xx) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(yy) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(zz) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(aa) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(bb) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(cc) Idem Bo-

nif. Reg. 16.

ibid.

(dd) Idem Bo-

nif. Reg

mine, quo gessisset proprio motu, aut neglexisset, in detrimentum & injuriam minoris (a). Item ex eodem consequitur principio generali necessario Tutor, si lis minori intendatur, aut in tertium item agere necesse putet Tutor, standum esse eorum arbitrio quos confulere licet.

Si minori desint facultates, aut non sufficiant ad vietum cultumque, Tutor non tenetur implere de suo: si egeni sunt pupilli, de suo eos alere tutor non compellatur, habet Lex (b).

Tutor, qui rem bene gessi, non tenetur praestare malos eventus: Sufficit tutor bene & diligenter negotia gessisse, habet alia Lex, eis evenium adversum ba-
buit, quod gestum est (c) perinde est de casibus fortuitis: Tutoribus vel Curatori-
bus fortuitos casus, adversus quos caveri non potuit, imputari non oportere sepe recri-
tulae & utili actione (d).

Quum minori sunt plures contutores, quorum administratio est communis, omnes & singuli privatum adstringuntur minori in solidum, quodcumque inter se contraxerint pactum adversum (e): nihilominus minori, majorenni exi-
genti rationes, inquirendus est prius quicke seorsim de sua administratione, quam transferat in eos qui non gessissent: nisi nonnulli essent non solvendo (f).

Minor, majorennis, nullo instrumento, seu transactione, seu apocpha, potest valide eximere Tutorum a referenda ratione. Sic usu apud nos receptum est.

Fundi singuli Tutoris oppignerantur minori a die quo accepit tutelam (g).

Quum Mater liberorum Tutrix iterum nubet, nec illis Tutorum dari curavit, nec rationem edidit, nec complevit aut salvum præstit ipsi debitum, singula facutes secundi viri oppignerantur eis, tam de præterito, quam de futuro (h): optandum foret ut hic usus adeo æquus diligentius observaretur postea.

Quum Tutor non est solvendo, Minor, majorennis, nequit Judicem, qui eum nominavit, rogare ut præstet: nam nominans eum confirmavit nominationem cognatorum, & audivit jusjurandum Tutoris nominati: qua in re nostra usus legibus adversatur Romanis (i).

Tutoris vita functi heredes omnia adeunt pericula, iisdem subsunt oneri-
bus (k): imo si heres tutela gerenda esset par, teneretur de rebus ipsi per-
notis, aut jam a Tute defuncto actis, usquedum novus Tutor suisset ele-
ctus (l), & sic hic heres ultro se tutela gerenda immisceat ipse, eadem
ipsi incumbat cura, qua impendebat defuncto, quatenus tutori (m).

Tutor, cui minor, majorennis, e sua ratione debet pignori omnium minoris fundorum (n): privilegio donatur ad solutionem summarum expensarum ad recuperandas & conservandas res pupillares.

Tutelam finit minoris majorennitas (o); Tutor tamen debet continuam-
dere operam rebus, quas deserere nequit sine damno majorenni minori illato, & prospicere cuvis negotio, quod dilationem non patitur, donec ratios ediderit; aut saltē in manu reposuerit jura & instrumenta ad se defendendum necessaria (p), & perinde est in casu mortis minoris; tutor enim te-
netur hæredi, usquedum hic eum exsolvere a tutela possit.

Tutelam finit quoque Tutoris mors civilis, ut & minoris, sed in casu mortis civilis minoris, Tutor gerenda est jugis administratio in gratiam eorum, quibus rationes erunt reddenda.

Denique, tutelam finit depulsio juridica Tutoris, qua a pluribus oriri pos-
test, sive prævaricatione, mala fide, aut negligentia supina (q).

Uxor suorum solum potest esse tutrix liberorum: Femine tuores dari non pos-
sunt; quia id munus masculorum est, habet Lex (r): Avia potest quoque nepotum tutrix esse, ut mater liberorum: imo tutela potest secundo imponi viro (s).

Homo quadam laborans valetudine notabili, qua rebus nequit attendere
uxoris actionis suis, ab omni tutela est eximendus: ii sunt surdi, cæci, muti, paralyticci,
riti, (t).

Minor nunquam dari potest tutor (u).

Vir septuagesimum compleps annum potest a se tutelam amovere (x); ex-
cusantur a tutela & curatoria qui 70. annos compleverunt, habet Rex: si vero

do tutelam curatores esse defendant (y, t. r. 60. (p) Leg. Tuores unica C. ut cause post pubertatem ait tutor lib. 5. t. 28. (q) L. Tutor p. 1. ff. de susp. tut. lib. 55. tit. 10. L. Impuberis. 7. 5. fin. cod. tit. &c. (r) L. Femina fin. ff. de tutela l. 56. t. 8. & i. Leg. Femina
1. ff. de reg. jur. l. 50. tit. 12. (s) L. si Pater. 3. C. de contracto judic. tutela l. 5. t. 58. (t) L. Tutela l. ff. de tut. L. Adag. 10. 5.
cod. tit. (u) S. 12. Init. de excusat. tutor. vellet. l. 1. t. 25. & L. Nemo fin. Cod. de legit. tutela lib. 5. tit. 10. (x) L. A tutela 2. ff.
de excusat. S. 13. & L. Pater. unica C. qui atato le excusat. lib. 5. t. 68.

haec ætas durante tutela, completeretur, hoc non faceret ad immunitatem:
excessisse autem oportet 70. annos tempore illo quo creantur; si tamen huic 68. verbi
gratia, vel 69. annos agendi quatuor liberorum cura demandaretur; vide-
tur æquitas exigere, ut Judge cum tutelæ immunem faciat.

Quibus quinque liberi legitimi sunt, vivi, exsolvuntur a tutela, imo li-
beri filiorum & filiarum emortuorum, his accensentur: sed plures liberi fi-
lii & filiae habentur unum caput: quotcumque autem avo nepotes fuerint ex uno
filio, pro uno filio numerantur (a). Eo in casu non computandi sunt liberi
post acceptam tutelam sublati.

Is cui tres jam incumbunt tutelæ, tribus administrationibus diversis regen-
da, non est ad quartam acceptandam compellendus, tria onera tutelarum dant
excusationem, habet lex, tria autem onera sic sunt accipienda, ut non numerum pu-
pilorum plures tutelas faciat; sed pastrimonium separatio (b). Sic unice tutelæ ad-
ministratio foret gravior, secundæ negotio a tutori admitteretur (c).

Quando minoris parens odio prosecutus est capitali cum, qui nominaretur
tutor; is est eximendus, si odium ad mortem usque perductum sit (d).

Universum loquendo, æquum est ut minoris tutor nominatus geret tutelam
eo affectu, quo minori proficit: quapropter prudentis est judicis non confirma-
re nominationem tutoris male animati erga minorem, aut ejus familiam; si
ve litibus gravissimis in quibus ageretur de dignitate aut majore minoris re-
rum parte; five malo hujus minoris affectu in propinquos cognatos ejus qui
dandus esset tutor; hoc perhibent plures Leges eorumdem titulorum laudatorum.

Excusatur ab accipienda tutela, donatus privilegio immunitatis, Edicto aut
Declarationi Regiæ innixo, non vero alias; sed observandum est, privilegium
nominationi posterius, non exsolvere atutela eum, qui postea illud impetravit (e).

Clerici, in Majoribus Ordinibus constituti, non compelluntur ad accipien-
dam tutelam nec curatelas; sed iis licitum est accipere tutelam orphano
rum cognitorum: quod consentit Juri Romano (f).

Quilibet, qui, nominatus tutor, provocavit de electione a Judice inferio-
re ad superiore, tenetur tutelam gerere donec comparaverit immunitatem (g).

Ubi primum tutelam accepit vir, non licet exigere solutionem excusatio-
ne quam non apposuit (h): sed licet excusari alia de causa post accepta
tionem orta, ut jam notatum (i).

Consulendum hanc in rem Domatus, e quo exprompsimus pleraque scita (k).

C A S U S P R I M U S .

THEOTIMUS electus Tutor Honorati, pue-
ri triennalis, & cuius parens erat Procu-
rator Castelleti Parisiensis, descripto indice om-
nium hujus minoris facultatum, ferme totam fer-
vavit supellecitem, & præ ceteris peritapalma-
tum feriem tringita ulna ambitu colligentem,
post annum a tunc ad modum corofam, & ut &
clamydem e panno Angelico confectam, arcu-
inclusam: Qua de re queritur, utrum Theotim
damnum hoc Minoris debeat præstare, an
vero minori illud ferendum sit?

R E S P O N S .

(l) Tutores
vel Curatores
mos qui fuer-
int ordinati
sunt prefectori
publicarum
personarum
incuriarum
zecum omni-
um & hæ-
matum, foli-
mata, fructu-
curibus, &
Tutores se, C.
de adminis-
tator, l. 1. 37.

(m) L. Tutor.
7. 6. 1. ff. de
administ. &
periculo tut.
C. & c. lib.
25. tit. 7. Item
l. Sancius.
an. fin. C.
cod. tit.

(n) Ed. Ar.
9. Januarii 1560. promulgatum (l), quod habet:
Tutores & Curatores Minorum tensibuntur, con-

festim ab indice facultatum pupillis suis pro-
priarum descripto, vendere auctoritate Judi-
cari cum supellecitem peritam, & acquirere
penionem aut prædium, assentientibus cogni-
tis & amicis, denaris collectis cum nume-
rata pecunia quæ adfuerat, pena a se solven-
ti, de foenus summe.

Excipliæ tamen sunt res mobiles, quarum
usu juvat minorum, ut pecus conductum, cu-
pæ ad opus vinarium necessaria, aliisque hujus-
modi; nam tutor, ea vendere magnum infer-
ret damnum pupillo: Hoc patet ex dispositio-
ne plurim Legum (o).

Exceptur quoque t. Supellex, corruptioni non
subiacens, & minoris dignitatem decem, ut ta-
bulæ pictæ Majorum, currus & ejus instrumen-
tum, aliisque ejusmodi. 2. Alia supellex mino-
ri majorennitatem assecuturo utilis, qui majorenni,
parum carius emere teneretur.

C A S U S I I .

HOZTENSII, Tutor Eugenii minoris, quin-
denos nati annos, & cuius redditus annuus est
3000. Librarium, 1500. Libris, quovis anno,
aliut & educavit pupillum, ceteraque tutela one-
ra necessaria tulit. Eugenius, majorennitatem
addeptus, petiti ab Hortensiis rationes, qui retu-
lit, & qui, cum probasset se impendisse 500. Co-
ronatos, qualibet anno, ipsius causa, obtulit
solutionem superful, per quindenos annos, quibus
tutelam gefix, abeuntis ad 1500. Libras, quas
colligit & redditibus ejus. Verum Eugenius, in-
tendens eum male ulim suffie pecunia, in eum
inquisivit, eumque damnare curavit fenoribus e

(o) Leg. Lex
qua 2a. in fin.
C. de admini-
st. tutorum

Aaa 3 pro-

propria ipsius pecunia solvendis. Quia de re queritur num Eugenio licet conscientia, hac excepere sacerdota, & suum facere fructum, si Hortensius alio se posuerit 100. Coronatos quovis anno fine eorum usu;

RESPONS.

Priusquam sit difficultati proposita sat, quae sit obseruanda ex quibus decisio manat.

Primum, iuxta normam dicendo, tutor tenetur, ex legibus, pecunia pupillari, & vendita supellecili, nominibus adnotis, redemptis pensionibus, aut alias collecta, parata prædicta aut pensionem annuam in minoris emolumenatione, ut ejus credit reditus: quo neglegto, tenetur sacerdota & solvere. Si post depositionem pecunia comparata pre-

(a) L. Tutor. 7. S. 1. f. de administratio & periculorum tam &c.

Sia Tutores negligentes, habet Lex (a) incipit

in iuribus convenienti: Quamquam enim a Prætor cogi-

to oportet ad comparandum: tamen sic est, etiam

sic usus plieendi sunt, tarditatis gratia, nisi per eos

fadtum non est quoniam compararent.

Diximus, iuxta normam dicendo, quia forte nulla affligeret occasio certa utiliter pecunia attendi, quo in eis Tutor ab illa occupatione eximeretur, modo sibi rite praecavisset, id est, diligentiam adhibuisse, & instrumenta ederet sententia eorum quos confundere tenebatur, ex quibus pater ut usi fuisse locum. Hoc probant duæ Leges, quarum prior e Codice Justiniane excerpta, his conci-

pitur verbis (b): Si pecuniam pupillarem neque idoneis nominibus credere, neque in emptionem posse-
cendum p. C. Non convertere potissi & non ignorabit Judex uis-
pilleribus. Ibi
ras eius a te exigi non oportere. Posterior Digestus
de prompta, idem habet; en eius verba (c): Si
Tutor pecuniam pupillarem credere non potuit,
quod non erat qui credere, pu plico vacabit.

Secundum. Utra pecunia pupillaris non du-
cibile invenitur in Tutori a die quo eam accepit: nam le-

gitimum conceditur tempus ut ea statut, quod mag-
nus, aut minus ex variis circumstantiis summarum
& difficilis usus, quam in rem Tutoris est sibi
præcavere sententia congnitorum m'oriorum. Sum-
mam parsimoniae natas ad congerendas solet li-
mitari tempus & ad summam faciendam, nem-
pe, triennium quodque ut plurimum, ex usu m'oro-
ro: & membris mora ut ejus fiat usus. Utre a
Tutoris non statim exiguntur, habet eadem Lex

modo laudata; (d) sed interdile tempore ad exigendam.

Tutor. 5. 12. dum & collocandum duorum* mensum, id in ju-
* 12. ca. Dic
temporis tribus non oportet bis qui numeros im-
plicetur vel adolecentum in suo usus convertit.

Ex his dubiis notatis manifeste patet Horten-

sium non debuisse per decennium quod tutelam Eu-

genii gessit, servare 1500. Libras & parsimonia coa-

etas, quas quovis anno habuit, nec ullam adhibuisse diligenter ut in usus pupilli converteret

juxta usum & post dilaciones prædictas, & quia ne-

glexit, iure dannatus fuit usus Eugenio debitis,

quas, tuta conscientia, caperet licet. Ita autem

post depositionem pecuniarum locus est, habet Lex (e) si ea

summa corradi, id est, colligi possit, ut comparari a-

ger posse. Si enim iam exiguum esse tutelam facile

probarum ex numero reserto prædictum pueri com-

* Nota: ex partari non posset: de postio cestus: que ergo utet quan-

ta usus iuris Rotariorum depositionis inducat: videamus & cum can-

tem, suto, ut de depositionis exprimatur, ut prædicta pupilli com-

paratur: manifestum est, ut ad minimis summas

larem & parsimoniae non posset: cum facilius causa cognita per fin-

deponere: sed ex ea nostra gallo posset examinari.

est pater Ta-

torum, & re-

tenetur depo-

mere.

ARISTARCHUS, Ambrosii Tutor, qui quæstio-

nos facere tenetur 1000 nummos Coronatos, pu-

pillo propriis, accepit sacerdos juxta usum Edici-

mero invenio quod Julio dedit qualibet anno, non

aliam habens viam faciliorem ac certiorum ea uti-

tendit pecunia, quam tenetur quæstuelam facere

panam solvendi a se sacerdos. Tenetur-ne has ufua-

ras restituere sacerdotias? Videtur teneri, quum

time

CASUS III.

Aristarchus, Ambrosii Tutor, qui quæstio-

nos facere tenetur 1000 nummos Coronatos, pu-

pillo propriis, accepit sacerdos juxta usum Edici-

mero invenio quod Julio dedit qualibet anno, non

aliam habens viam faciliorem ac certiorum ea uti-

tendit pecunia, quam tenetur quæstuelam facere

panam solvendi a se sacerdos. Tenetur-ne has ufua-

ras restituere sacerdotias? Videtur teneri, quum

time

CASUS IV.

Salvina, vidua, 3000. Libras in manu habens,

liberis suis, quatenus parentis hereditibus, propriis,

quorum est Utrix, compulsa a Jure ut ratione

bis refert, non solum forte, sed & sacerdos,

hanc summam credit mutuam Nummulario sim-

plici chirographo, & sacerdos habet 150. Libras

quovis anno in liberorum suorum emolumenatione,

non putans se male agere: quia ex Consuetudine

generalis regionis id est in usu hujusmodi in occa-

sionibus. Quadrinno post secundo subiit Lambe-

to Negotiatori, qui quatenus Societas Dominus

continuas bona fide percipit eadem ultras ab eo-

deum Nummulario, non ea tamem mente ut ita apud

cum sit haec summa: sed e contra rogans eam

obnoxia, animo eam faciendo quæstufam in pro-

pria negotiatio, quam nequivit ab eo retrahere,

ne volvit sententiam erogare damnatoriam in

eam fidei & suorum.

CASUS V.

Salvina, vidua, 3000. Libras in manu habens,

liberis suis, quatenus parentis hereditibus, propriis,

quorum est Utrix, compulsa a Jure ut ratione

bis refert, non solum forte, sed & sacerdos,

hanc summam credit mutuam Nummulario sim-

plici chirographo, & sacerdos habet 150. Libras

quovis anno in liberorum suorum emolumenatione,

non putans se male agere: quia ex Consuetudine

generalis regionis id est in usu hujusmodi in occa-

sionibus. Quadrinno post secundo subiit Lambe-

to Negotiatori, qui quatenus Societas Dominus

continuas bona fide percipit eadem ultras ab eo-

deum Nummulario, non ea tamem mente ut ita apud

cum sit haec summa: sed e contra rogans eam

obnoxia, animo eam faciendo quæstufam in pro-

pria negotiatio, quam nequivit ab eo retrahere,

ne volvit sententiam erogare damnatoriam in

eam fidei & suorum.

CASUS VI.

Avercius affecto damno Dionysium pupillum

culpa levissima. Tenetur-ne id refarcire?

RESPONS.

Respondeamus hunc Tutorum non teneri, conse-

ntientia in causa propenso, ad refarcendam injuriam

qua affecto Dionysium pupillum. Nam in tutela

refert solum culpa, a Jure dicta latra culpa: hoc est,

culpa maxima, & a Legibus dicta levius culpa.

Quapropter, quando conflat culpam, dampnum

generante, eis levissimam non teneri refarcire,

ni si auctor culpa aperte convenienter empræsta-

re, ut obseruant huc Legis verba (c): Ni si quid

nominatum convenient, vel plus, vel minus in singulis

contradicibus. Nam hoc servabit quod initio convenient

legem exim contradicet. Nobis est alia Lex qua

habet hanc in rem verba clara & definitiva. En-

verba (d): Quidquid tutoris dolus, vel latra culpa aut he-
rit, vel curatori, minores amiserint, vel, cum pos-
sent, non acciperint, hoc in tutele, & non negotiorum

governiorum, utile judicium venire non esset in certis iuriis.

Hac apponenda est ratio, sat est ut Tutor eamdem

adhibeat curam in administrando pupilli rebus

quam præbere solet bonus paterfamilias in suis, ut

habet alia Lex (e): a tutoribus & curatoriis

principiis cadentia in dignitate exigenda est circa ad-

ministracionem rerum pupillarum, quam paterfa-

miliaris rebus suis ex bona fide præbere debet: ac pro-

inde culpam non tenetur levissima: quam in eam

bonus paterfamilias incidere queat inculpatus,

CASUS VII.

CASUS VIII.

CASUS IX.

CASUS X.

CASUS XI.

Leontius, Tutor Alphonsi nominatus, non ob-

stantibus rationibus, quibus se eximbat, provocava-

rebat ab electione; legitimam obtendens caufam ne-

tutelam aciperet. Quæstione per trimestre instituta

in minoris cognatis, qui cum elegerant, obti-

nuit sententiam qua exemptus est. Sed quia, inter-

medio tempore, noluit pupilli rem curare, quicun-

dam amisi Coronatos, ut præfectus queritur: Te-

netur-ne hunc minorum præstare indemnem?

RESPONS.

Arbitramur, Leontium ad Alphonsum, cuius

nominatus fuit tutor, remunerandum teneri. Nam,

sicut plurimi interest ut pupilli statim cura habe-

retur necessaria, & ejus res administretur, nomina-

tus tutor, licet nolit ejus partes exercere, & aga-

re in